

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας και Μηχανισμός Συνεργασίας στον τομέα της Πυρηνικής Ασφάλειας»

[COM(2018) 460 final 2018/0243 (COD)]

(2019/C 110/29)

Εισηγητής: ο κ. **Cristian PÎRVULESCU**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2.7.2018 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 12.7.2018 Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 18.7.2018
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Άρθρο 206 της Συνθήκης Ευρατόμ
Αρμόδιο τμήμα	Εξωτερικές σχέσεις
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	23.11.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	12.12.2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	539
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	176/0/1

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας

1.1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υποστηρίζει τους γενικούς και τους ειδικούς στόχους της παρούσας πρότασης και θεωρεί ότι η προσπάθεια εξορθολογισμού των μέσων που χρησιμοποιούνται σε σχέση με γειτονικές και τρίτες χώρες είναι ευπρόσδεκτη και χρήσιμη. Η ΕΕ πρέπει να οικοδομήσει μια εποικοδομητική, ρεαλιστική και πραγματιστική σχέση με τις γειτονικές και τις τρίτες χώρες, στην οποία οι αξίες θα πρέπει να εξακολουθήσουν να καταλαμβάνουν πρωταρχική θέση.

1.1.2. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την αποφασιστικότητα που χαρακτηρίζει την παρούσα πρόταση, εκ μέρους της Επιτροπής και των άλλων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, καθώς και των κρατών μελών, να στηριχθεί η ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, η δημοκρατία και τα συστήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η λειτουργία του νέου ολοκληρωμένου μέσου θα πρέπει, σε όλες τις φάσεις, από το στάδιο του σχεδιασμού έως τα στάδια της παρακολούθησης και της αξιολόγησης, να δρομολογείται με στόχο την προώθηση των αξιών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του κράτους δικαίου, της ακεραιότητας, της πολυφωνίας, της δημοκρατίας και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ παρακινεί με έμφαση την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αυξήσει σημαντικά τα κονδύλια για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, καθώς και για τα θεματικά προγράμματα υπέρ της κοινωνίας των πολιτών.

1.1.3. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τον στόχο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας, ο οποίος συνίσταται στην προβολή και την προώθηση των αξιών και των συμφερόντων της ΕΕ παγκοσμίως για την επίτευξη των στόχων και των αρχών της εξωτερικής της δράσης. Η ανακοίνωση αναφέρει επίσης ότι με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού θα εξασφαλιστεί η συνοχή με άλλους τομείς εξωτερικής δράσης και με άλλες σχετικές πολιτικές της ΕΕ, όπως αντικατοπτρίζονται στο θεματολόγιο 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη (Θεματολόγιο 2030). Αυτό σημαίνει ότι θα λαμβάνεται υπόψη ο αντίκτυπος όλων των πολιτικών στη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα — σε εθνικό επίπεδο, εντός της ΕΕ, σε άλλες χώρες και σε παγκόσμιο επίπεδο.

1.1.4. Η ΕΟΚΕ, με την ευκαιρία αυτή, υπενθυμίζει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ότι το Θεματολόγιο 2030 προβλέπει έναν κόσμο στον οποίο κάθε χώρα, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά επίπεδα εθνικής ανάπτυξης και ικανότητας, απολαύει διαρκούς, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης αξιοπρεπούς εργασίας για όλους, και προστασίας του περιβάλλοντος. Έναν κόσμο στον οποίο η δημοκρατία, η χρηστή διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου, καθώς και το ευνοϊκό περιβάλλον σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αποτελούν ουσιώδη στοιχεία για την αειφόρο ανάπτυξη.

1.1.5. Αυτή η μεγάλη ευθύνη για τη στήριξη του σχεδίου δράσης του Θεματολογίου 2030 για τους ανθρώπους, τον πλανήτη και την ευημερία απαιτεί μεγαλύτερη εστίαση στα μέσα στήριξης και τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται και συνδέονται με τη δύσκολη πραγματικότητα της παγκόσμιας πολιτικής. Ο εξορθολογισμός και η ενοποίηση των μέσων αποτελούν ένα μεγάλο βήμα προόδου προς την ανάληψη μιας συνολικής δράσης, η οποία θα εστιάζεται στις προτεραιότητες που έχουν τεθεί και θα είναι αποτελεσματική όσον αφορά την επίτευξη των προτεινόμενων στόχων. Συχνά, η ΕΕ είναι σε θέση να δρα αποφασιστικά υπέρ των πλέον εύαλων ομάδων και ατόμων. Αυτή συνιστά μια ευθύνη που πρέπει να διατηρηθεί και να αναληφθεί δεόντως.

1.1.6. Οι γειτονικές χώρες και οι τρίτες χώρες βρίσκονται αντιμέτωπες με μια σειρά σημαντικών, ποικίλων και αλληλεπικαλυπτόμενων προβλημάτων. Στο σημερινό παγκόσμιο περιβάλλον, στο οποίο οι μεταρρυθμίσεις που προωθούν τον εκδημοκρατισμό, την πολιτική σταθερότητα και την οικονομική ανάπτυξη φαίνεται να έχουν περιέλθει σε αδιέξοδο, η ΕΕ πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της, αντί να τις εγκαταλείψει. Θα πρέπει να διατηρεί μόνιμες επαφές με τις κυβερνήσεις των γειτονικών και των τρίτων χωρών και να τις κινητοποιεί και να τις ενθαρρύνει να συνεργάζονται με υπευθυνότητα. Οι σχέσεις της που βασίζονται στην εταιρική σχέση της με τις κυβερνήσεις αυτές θα πρέπει να είναι ισχυρές, δυναμικές και σταθερά προσανατολισμένες προς τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών αυτών των χωρών.

1.1.7. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την ανάληψη ενεργού ρόλου εκ μέρους της ΕΕ έως το 2030 για τη στήριξη του τερματισμού της φτώχειας και της πείνας, την καταπολέμηση των ανισοτήτων εντός και μεταξύ των χωρών, την οικοδόμηση ειρηνικών, δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών και των κοριτσιών και τη διασφάλιση της διαρκούς προστασίας του πλανήτη και των φυσικών του πόρων.

1.1.8. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσπάθεια που καταβάλλεται μέσω της παρούσας πρότασης να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη, όπως επίσης και την ευρύτερη εστίαση στους πολιτικούς στόχους και τη δέσμευση που αναλαμβάνεται έναντι των εξωτερικών εταίρων. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της και επικροτεί τα σημαντικά βήματα προόδου που προβάλλονται στην πρόταση: μεγαλύτερη απλούστευση και ευελιξία και καλύτερη παρακολούθηση των αποτελεσμάτων.

1.1.9. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι οι δημοσιονομικές και ελεγκτικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα επεκταθούν με την ενσωμάτωση των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται σήμερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ETA-European Development Fund/EDF) στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

1.1.10. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προχωρήσει στηριζόμενη στα οφέλη και στην πρόοδο που έχει επιτευχθεί με τους προγενέστερους μηχανισμούς. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του μέσου για τη δημοκρατία και τα δικαιώματα του ανθρώπου (*Instrument for Democracy and Human Rights/IDHR*)⁽¹⁾ αναγνωρίστηκαν όλα τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και προωθήθηκε ο κοινωνικός διάλογος. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που αγωνίζονται για την ελευθερία, τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δίκαιες εκλογικές διαδικασίες υποστηρίχθηκαν παρά την εχθρική στάση ορισμένων κυβερνήσεων απέναντί τους. Η δέσμευση αυτή θα πρέπει να διατηρηθεί και να προαχθεί.

1.1.11. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία των δημοκρατικών και εκλογικών διαδικασιών στις γειτονικές χώρες και τρίτες χώρες, και ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αποδώσει προτεραιότητα στην ανάπτυξη ισχυρών και ανεξάρτητων εκλογικών θεσμικών οργάνων. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα πρέπει να συνεργαστούν στενά με την Επιτροπή της Βενετίας (*Venice Commission*), το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) καθώς και τα δίκτυα των εκλογικών εμπειρογνομόνων, ούτως ώστε να προσδώσει περιεχόμενο στη ζωτική στήριξη που παρέχουν προς τη διεξαγωγή δίκαιων και σταθερών εκλογικών διαδικασιών.

1.1.12. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συνεργαστούν πλήρως, δυνάμει της μακροχρόνιας σχέσης τους με τις γειτονικές και τις τρίτες χώρες, προκειμένου να ενδυναμώσουν τα αποτελέσματα της λειτουργίας του προτεινόμενου μηχανισμού.

1.1.13. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις συστάσεις που διατυπώνονται στη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών και ενθαρρύνει επίσης την Επιτροπή να διασφαλίσει σε όλες τις περιπτώσεις την κατάλληλη διαβούλευση με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και περιφερειακών αρχών, και την έγκαιρη πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες που τους επιτρέπουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη συναφή διαδικασία παρακολούθησης των προγραμμάτων. Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης ότι η δημοκρατία σε υποεδνικό επίπεδο θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στις κατευθυντήριες αρχές, δεδομένου ότι το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο είναι εκείνο στο οποίο οι πολίτες μπορούν να βιώσουν τη δημοκρατία αμεσότερα.

1.2. Μηχανισμός Συνεργασίας στον τομέα της Πυρηνικής Ασφάλειας

1.2.1. Όσον αφορά τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό στον τομέα της Πυρηνικής Ασφάλειας, μετά την πυρηνική καταστροφή της Φουκουσίμα, έγινε απολύτως σαφές ότι τα προβλήματα και οι κίνδυνοι από τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας είναι παγκόσμια. Δυστυχώς, η υποβληθείσα πρόταση δεν ασχολείται σε στρατηγικό και πολιτικό επίπεδο με το νόμιμο αίτημα εκ μέρους των πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών και του επιχειρηματικού τομέα για μακροπρόθεσμο σχεδιασμό όσον αφορά την πυρηνική ενέργεια.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (EMΔΔΑ)», εισηγητής: ο κ. Iuliano, (ΕΕ C 182 της 4.8.2009, σ. 13)· γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΜΑΣ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ο ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων», εισηγητής: ο κ. Iuliano (ΕΕ C 44 της 11.2.2011, σ. 123).

1.2.2. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Επιτροπής να συμπεριλάβει δραστηριότητες στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας οι οποίες συνάδουν με την πολιτική ανάπτυξης και διεθνούς συνεργασίας για την υγεία, τη γεωργία, τη βιομηχανία και τα κοινωνικά προγράμματα προς αντιμετώπιση των συνεπειών ενδεχόμενου πυρηνικού ατυχήματος. Ωστόσο, δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός και οι θεσμοθετημένες ρυθμίσεις μπορούν να υλοποιήσουν την πρόθεση αυτή στην πράξη.

1.2.3. Ο ρόλος του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (*International Atomic Energy Agency*) είναι καθοριστικός και ο οργανισμός θα πρέπει να αναλάβει την ευθύνη για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της έγκαιρης προειδοποίησης όσον αφορά την ανάπτυξη νέων σταθμών παραγωγής πυρηνικής ενέργειας παγκοσμίως. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζεται πλήρως με θεσμικά όργανα και οργανισμούς σε παγκόσμιο επίπεδο για την προώθηση της πυρηνικής ασφάλειας.

1.2.4. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι οι υφιστάμενες και οι σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Γειτονίας λειτουργούν με υψηλά πρότυπα διαφάνειας και ασφάλειας. Η ΕΟΚΕ καλεί όλα τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν τον στόχο αυτό και να αναδείξουν την πυρηνική ασφάλεια σε πρωταρχικό στόχο των διμερών και πολυμερών σχέσεων με τις χώρες εταίρους.

1.2.5. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές παγκόσμιες προκλήσεις που συνδέονται με την πυρηνική ενέργεια και την παρουσία μεγάλου αριθμού θέσεων πυρηνικής ενέργειας στη γειτονία της, η ΕΟΚΕ θεωρεί ουσιαστικά ανεπαρκές το προβλεπόμενο δημοσιονομικό κονδύλιο ύψους 300 εκατομμυρίων ευρώ σε τρέχουσες τιμές για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού για την περίοδο 2021-2027.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Ιστορικό υπόβαθρο της πρότασης — Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας

2.1.1. Η παρούσα ανακοίνωση καθορίζει τις κύριες προτεραιότητες και το συνολικό δημοσιονομικό πλαίσιο για τα προγράμματα εξωτερικής δράσης της ΕΕ στο πλαίσιο του τομέα «Οι γειτονικές χώρες και ο υπόλοιπος κόσμος», συμπεριλαμβανομένου του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας.

2.1.2. Μέσω της παρούσας πρότασης η ΕΕ θα εξακολουθήσει να είναι σε θέση να διαδραματίζει ενεργό ρόλο, μεταξύ άλλων στους τομείς της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ευημερίας, της σταθεροποίησης, της ανάπτυξης, της ασφάλειας, της καταπολέμησης των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης, του εμπορίου, της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής και της προστασίας του περιβάλλοντος. Ωστόσο, η ΕΕ θα είναι σε θέση να το πράξει αυτό με περισσότερο ολοκληρωμένο τρόπο, ενώ συγχρόνως θα έχει στη διάθεσή της μεγαλύτερη ευελιξία προκειμένου να μεταφέρει πόρους στους τομείς στους οποίους είναι απαραίτητοι, όταν αλλάζει το διεθνές πλαίσιο.

2.1.3. Η παρούσα πρόταση παρέχει ένα ευνοϊκό πλαίσιο μέσω του οποίου μπορούν να υλοποιηθούν οι πολιτικές εξωτερικής δράσης και οι διεθνείς υποχρεώσεις. Οι διεθνείς υποχρεώσεις περιλαμβάνουν το Θεματολόγιο 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή, το πρόγραμμα δράσης της Αντίς Αμπέμπα, το πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών (2015-2030) και την απόφαση 2282(2016) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για τη διατήρηση της ειρήνης. Εντός της ΕΕ, το πλαίσιο πολιτικής περιλαμβάνει τις διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με την εξωτερική δράση οι οποίες προσδιορίζονται περαιτέρω μέσω της διεθνούς στρατηγικής για την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ, τη νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη, την ανανεωμένη εταιρική σχέση ΕΕ-Αφρικής και την αναθεωρημένη ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας, μεταξύ άλλων εγγράφων πολιτικής. Ο κανονισμός θα αποτελέσει επίσης το πλαίσιο υλοποίησης της διάδοξης εταιρικής σχέσης στην υφιστάμενη συμφωνία του Κοτονού, η οποία καθιερώνει σύνδεση και εταιρική σχέση μεταξύ των μελών της ομάδας των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, αφενός, και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, αφετέρου.

2.1.4. Η εκτίμηση επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα περισσότερα μέσα εκτός από εκείνα που έχουν πολύ συγκεκριμένο χαρακτήρα, όπως η ανθρωπιστική βοήθεια με την αρχή της ουδετερότητας την οποία προεβλέπει, θα μπορούσαν να συγχωνευθούν σε ένα μέσο, συγκεκριμένα: ο κοινός εκτελεστικός κανονισμός, ο Μηχανισμός Αναπτυξιακής Συνεργασίας, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, η εντολή εξωτερικού δανεισμού της Τοπ, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας, το Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Ταμείο Εγγυήσεων, ο μηχανισμός συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη και το μέσο εταιρικής σχέσης. Τα μέσα που θα πρέπει να παραμείνουν χωριστά είναι: ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας, η ανθρωπιστική βοήθεια, ο προϋπολογισμός της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, οι Υπερπόντιες χώρες και εδάφη [ΥΧΕ] (συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας), ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης, το Σώμα Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας της ΕΕ, η στήριξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, το Αποθεματικό Επείγουσας Βοήθειας και ο νέος Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για την Ειρήνη.

2.1.5. Ο εξορθολογισμός ορισμένων μηχανισμών με την ενσωμάτωσή τους σ' έναν ευρύτερο μηχανισμό θα αποτελέσει ευκαιρία για τον εξορθολογισμό των συστημάτων διαχείρισης και εποπτείας και, επομένως, για τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και για τα κράτη μέλη. Αντί να εστιάζουν σε πολλαπλές διαδικασίες προγραμματισμού, οι συζητήσεις θα μπορούσαν να εστιάζουν περισσότερο στους πολιτικούς στόχους και τη συνεργασία με εξωτερικούς εταίρους. Επιπλέον, οι δράσεις που λαμβάνουν σωρευτική χρηματοδότηση από διαφορετικά ενωσιακά προγράμματα θα ελέγχονται μόνο μία φορά, ο δε έλεγχος θα καλύπτει το σύνολο των σχετικών προγραμμάτων και των αντίστοιχων εφαρμοστέων κανόνων τους.

2.1.6. Απλούστευση δεν σημαίνει ότι θα υπάρχει λιγότερος έλεγχος ή λογοδοσία. Η διοργανική ισορροπία θα διατηρηθεί πλήρως. Αντίθετα, οι δημοσιονομικές και ελεγκτικές εξουσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα επεκταθούν με την ενσωμάτωση των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται σήμερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

2.1.7. Το δημοσιονομικό κονδύλιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αποτελείται από:

α) 68 000 εκατ. EUR για γεωγραφικά προγράμματα:

- Γειτονία τουλάχιστον 22 000 εκατ. EUR,
- Υποσαχάρια Αφρική τουλάχιστον 32 000 εκατ. EUR,
- Χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού 10 000 εκατ. EUR,
- Βόρεια και Νότια Αμερική και Καραϊβική 4 000 εκατ. EUR,

β) 7 000 εκατ. EUR για θεματικά προγράμματα:

- Ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία 1 500 εκατ. EUR,
- Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών 1 500 εκατ. EUR,
- Σταθερότητα και ειρήνη 1 000 εκατ. EUR,
- Παγκόσμιες προκλήσεις, 3 000 εκατ. EUR,

γ) 4 000 εκατ. EUR για δράσεις ταχείας αντίδρασης.

2.1.8. Το αποθεματικό αναδυόμενων προκλήσεων και προτεραιοτήτων ύψους 10 200 εκατ. EUR θα αυξήσει τα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2 σύμφωνα με το άρθρο 15.

2.1.9. Κατά την κατανομή των πόρων δίνεται προτεραιότητα στις χώρες με τις μεγαλύτερες ανάγκες, ιδίως τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και τις χώρες χαμηλού εισοδήματος, καθώς και στις χώρες που βρίσκονται σε κατάσταση κρίσης, σε κατάσταση που έπεται της κρίσης και σε επισφαλή ή ευάλωτη κατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών κρατών.

2.1.10. Τα προγράμματα για τη σταθερότητα και την ειρήνη και για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, καθώς και οι δράσεις ταχείας αντίδρασης, είναι ανοικτά σε οντότητες από όλες τις χώρες, λόγω του συμφέροντος της Ένωσης να έχει την ευρύτερη δυνατή προσφορά λαμβανομένης υπόψη της παγκόσμιας εμβέλειας των δράσεων, των δυσχερών συνθηκών υπό τις οποίες παρέχεται η βοήθεια και της ανάγκης ανάληψης ταχείας δράσης. Οι διεθνείς οργανισμοί είναι επίσης επιλέξιμοι.

2.1.11. Η νέα ευρωπαϊκή κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη («η κοινή αντίληψη»/«*the Consensus*»), που υπογράφηκε στις 7 Ιουνίου 2017 παρέχει το πλαίσιο για μια κοινή προσέγγιση στην αναπτυξιακή συνεργασία από την Ένωση και τα κράτη μέλη της για την εφαρμογή του θεματολογίου του 2030 και του προγράμματος δράσης της Αντίς Αμπέμπα. Η εξάλειψη της φτώχειας, η αντιμετώπιση των διακρίσεων και των ανισοτήτων, η μέριμνα για όλους τους ανθρώπους και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας.

2.1.12. Ειδικότερα, όπως συμφωνήθηκε στην κοινή αντίληψη, οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού αναμένεται να συνεισφέρουν το 20 % της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας που χρηματοδοτείται βάσει του παρόντος κανονισμού στους τομείς της κοινωνικής ένταξης και της ανθρώπινης ανάπτυξης, καθώς και στους τομείς της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών.

2.1.13. Για να εξασφαλιστεί η παροχή πόρων εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες («ΛΑΧ») και στις χώρες που βρίσκονται σε κατάσταση αστάθειας και σύγκρουσης, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να συμβάλει στον συλλογικό στόχο της επίτευξης του 0,20 % του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος της Ένωσης προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες εντός του χρονικού πλαισίου του Θεματολογίου του 2030.

2.1.14. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να αντικατοπτρίζει την ανάγκη επικέντρωσης σε στρατηγικές προτεραιότητες, τόσο από γεωγραφική άποψη — Ευρωπαϊκή Γειτονία και Αφρική, καθώς και χώρες που είναι ευάλωτες και έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, όσο και θεματική — ασφάλεια, μετανάστευση, κλιματική αλλαγή και ανθρώπινα δικαιώματα.

2.1.15. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, όπως αναθεωρήθηκε το 2015, στοχεύει στη σταθεροποίηση των γειτονικών χωρών και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, ιδίως μέσω της εξισορρόπησης των τριών διαστάσεων της αειφόρου ανάπτυξης: οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της, η αναθεωρημένη ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας επικεντρώνεται σε τέσσερις τομείς προτεραιότητας: τη χρηστή διακυβέρνηση, τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και τα ανθρώπινα δικαιώματα, με ιδιαίτερη έμφαση στην περαιτέρω συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών· την οικονομική ανάπτυξη· την ασφάλεια· τη μετανάστευση και την κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής μετατόπισης.

2.1.16. Ενώ η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη καθ' όλη την περίοδο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, η συνδρομή που παρέχει η Ένωση στο πλαίσιο των θεματικών προγραμμάτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, καθώς και για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, θα πρέπει να έχει ειδικό συμπληρωματικό και προσθετικό ρόλο λόγω του παγκόσμιου χαρακτήρα της και της ανεξαρτησίας της δράσης της, η οποία δεν συνδέεται με τη συναίνεση των κυβερνήσεων και των δημόσιων αρχών των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών.

2.1.17. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα φορέων με διαφορετικούς ρόλους και εντολές μεταξύ των οποίων όλες οι μη κρατικές, μη κερδοσκοπικές, μη κομματικές και μη βίαιες δομές, μέσω των οποίων οι πολίτες οργανώνονται για να επιδιώξουν κοινούς στόχους και ιδανικά, πολιτικά, πολιτιστικά, κοινωνικά ή οικονομικά. Πρόκειται για οργανώσεις που λειτουργούν σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, αφορούν τις πόλεις και την ύπαιθρο, είναι επίσημες και ανεπίσημες.

2.1.18. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να επιτρέπει στην Ένωση να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις, τις ανάγκες και τις ευκαιρίες που αφορούν τη μετανάστευση, σε συμπληρωματικότητα με τη μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης και τη δέσμευσή της στο Θεματολόγιο του 2030. Η δέσμευση αυτή (ΣΒΑ 10.7) αναγνωρίζει τη θετική συμβολή των μεταναστών στη χωρίς αποκλεισμούς οικονομική μεγέθυνση και την αειφόρο ανάπτυξη, αναγνωρίζει ότι η διεθνής μετανάστευση αποτελεί πολυδιάστατη πραγματικότητα με ιδιαίτερη σημασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη των χωρών καταγωγής, διέλευσης και προορισμού η οποία απαιτεί συνεκτικές και ολοκληρωμένες απαντήσεις και δεσμεύεται να συνεργαστεί σε διεθνές επίπεδο για τη διασφάλιση ασφαλούς, ομαλής και νόμιμης μετανάστευσης με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της μη βίαιης μεταχείρισης των μεταναστών, ανεξαρτήτως του μεταναστευτικού καθεστώτος, των προσφύγων και των εκτοπισθέντων. Μια τέτοια συνεργασία θα πρέπει επίσης να ενισχύει την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων που φιλοξενούν πρόσφυγες.

2.2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.2.1. Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) αποτελούν μια καλή βάση για την ενίσχυση της συνέπειας μεταξύ των εσωτερικών και των εξωτερικών πολιτικών και η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η εστίαση στους ΣΒΑ 16.3, 16.6 και 16.7 για την προαγωγή της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, διαφανών θεσμών και συμμετοχικής και αντιπροσωπευτικής λήψης αποφάσεων είναι σημαντική ώστε να ενοποιηθούν οι προσπάθειες και να τους δοθεί στρατηγική κατεύθυνση.

2.2.2. Το νέο προτεινόμενο μέσο διαθέτει το πλεονέκτημα ότι προωθεί τη συνοχή των εξωτερικών μέτρων και δράσεων. Αυτή η συνοχή θα πρέπει να ενθαρρυνθεί τόσο στο επίπεδο της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης του μέσου όσο και στο επίπεδο των γειτονικών και των τρίτων χωρών. Οι κεντρικές και οι τοπικές διοικήσεις των εν λόγω χωρών δεν είναι εξίσου προετοιμασμένες για τον συντονισμό και την υλοποίηση των προτεινόμενων προγραμμάτων. Οι ρυθμίσεις για τον συντονισμό των διαφόρων δραστηριοτήτων στο επίπεδο της κάθε κυβέρνησης θα πρέπει να καθοριστούν με τη βοήθεια της ΕΕ και με την υποστήριξη και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων.

2.2.3. Το φάσμα των προκλήσεων και των αναγκών στις χώρες εταίρους καθιστά απαραίτητη την εφαρμογή ισχυρότερων διαδικασιών σχεδιασμού για κάθε χώρα. Αυτό αναγνωρίζεται στα μέσα εφαρμογής του Θεματολογίου 2030 και στον ΣΒΑ 17 ο οποίος ορίζει ότι «Η κλίμακα και οι φιλοδοξίες του νέου θεματολογίου απαιτούν μια ανανεωμένη παγκόσμια εταιρική σχέση προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή του. Αυτή η εταιρική σχέση θα λειτουργήσει σε πνεύμα παγκόσμιας αλληλεγγύης. Θα διευκολύνει μια σταθερή παγκόσμια δέσμευση υπέρ της υλοποίησης όλων των Στόχων και των επιμέρους στόχων, φέρνοντας σε επαφή κυβερνήσεις, τον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών, το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών και άλλους φορείς και κινήτοπιώντας όλους τους διαθέσιμους πόρους».

2.2.4. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να θεσπιστεί μια τέτοια διαδικασία και ότι μέσα από αυτήν τη διαδικασία θα πρέπει να προκύψει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για κάθε χώρα, το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο πολιτικής συναίνεσης, καθώς και ύψιστη προτεραιότητα για το διοικητικό επίπεδο. Στην πράξη, το προτεινόμενο σχέδιο θα εξασφαλίσει συνέργειες και συμπληρωματικότητες, ενώ, συγχρόνως, θα συμβάλλει στον προσδιορισμό μέτρων, αλλά και στην αξιολόγηση του αντίκτυπου της ευρωπαϊκής υποστήριξης προς τις χώρες εταίρους.

2.2.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι προσπάθειες για την απλούστευση των διοικητικών και των δημοσιονομικών διαδικασιών θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα, προκειμένου να διευκολυνθούν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι τοπικές αρχές να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ.

2.2.6. Η ΕΟΚΕ στηρίζει τη θέση, σύμφωνα με την οποία, το ποσό που διατίθεται για εξωτερική δράση δεν θα πρέπει να είναι μικρότερο από το άθροισμα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) και των άλλων εξωτερικών χρηματοδοτικών μέσων που συνδυάζονται. Συμφωνεί επίσης με τη μεταφορά της ευελιξίας του ΕΤΑ στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

2.2.7. Η ΕΟΚΕ αναδεικνύει τη σημασία του ΣΒΑ 16, και συγκεκριμένα της δομής διακυβέρνησης του νέου μέσου, καθώς και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων που συμπεριλαμβάνονται σε αυτό. Ως εκπρόσωπος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, με εμπειρογνωμοσύνη και επαφές σε πολλές γειτονικές και τρίτες χώρες, η ΕΟΚΕ προτιμάται να διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο στο εν λόγω μέσο, σε όλα τα στάδια των προτεινόμενων δράσεων και έργων.

2.2.8. Η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι η αντικατάσταση του υφιστάμενου «Ευρωπαϊκού μέσου για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα» (*European Instrument for Democracy and Human Rights/EIDHR*), μέσω του οποίου υποστηρίζεται ο ΣΒΑ 16, και συγκεκριμένα οι παρεμβάσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και της δημοκρατίας σε τρίτες χώρες, δεν θα επηρεάσει με κανένα τρόπο την κάλυψη και τη δομή αυτών των μέτρων, αντιθέτως, θα τα ενισχύσει.

2.2.9. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη ανάληψης δράσης σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στηρίζει τον στόχο της ΕΕ να διαθέσει τουλάχιστον το 25 % του προϋπολογισμού της για τον σκοπό αυτό.

2.2.10. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να επαναλάβει τη δήλωση του θεματολογίου 2030 σχετικά με τις διασυνδέσεις και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα των ΣΒΑ, στοιχεία τα οποία έχουν ζωτική σημασία για τη διασφάλιση της υλοποίησης του σκοπού του εν λόγω Θεματολογίου. Συνιστούμε τη θέσπιση διατομεακών προγραμμάτων, τα οποία θα καλύπτουν διάφορους σχετικούς τομείς δράσης και θα μπορούν να αποφέρουν απτά αποτελέσματα στις επιμέρους τρίτες χώρες. Για παράδειγμα, η κλιματική αλλαγή επηρεάζει δυσμενώς τις γεωργικές δραστηριότητες στην Υποσαχάρια Αφρική. Το γεγονός ότι δεν είναι δυνατή η εκμετάλλευση της γεωργικής γης έχει ως αποτέλεσμα τη διάσπαση των τοπικών κοινοτήτων και αποτελεί ένα από τα βασικότερα αίτια μετανάστευσης προς την Ευρώπη. Στην πράξη, οι άνθρωποι αυτοί θα μπορούσαν να θεωρηθούν «κλιματικοί πρόσφυγες» (*climate refugees*), γεγονός που απαιτεί την εξεύρεση μιας σύνθετης λύσης, στο επίκεντρο της οποίας θα πρέπει να βρίσκεται η ανάσχεση της απερίμημης, καθώς και η υλοποίηση προγραμμάτων στήριξης τόσο για τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο όσο και για εκείνους που έχουν αποφασίσει να μεταναστεύσουν.

2.2.11. Οι τρίτες χώρες, οι οποίες συνιστούν επίσης χώρες προέλευσης των μεταναστών και των προσφύγων, θα πρέπει να επικουρούνται στη βελτίωση των ικανοτήτων τους και των οικονομικών υποδομών τους, αλλά και να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση των μεγαλύτερων προκλήσεων στον οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα. Το μέσο θα πρέπει να αξιοποιηθεί προκειμένου να αντιμετωπιστούν με επιτυχία τα βαθύτερα αίτια της μετανάστευσης, ιδίως όσον αφορά τους πρόσφυγες, και να χρησιμοποιηθούν με στρατηγικό τρόπο οι υφιστάμενοι πόροι, ούτως ώστε να προαχθούν η ειρήνη, η σταθερότητα, η δημοκρατία και η ευημερία στις χώρες εταίρους.

2.2.12. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το 10 % του χρηματοδοτικού κονδυλίου της ΕΕ αναμένεται να διατεθεί για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτιών της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής μετατόπισης και για τη στήριξη της διαχείρισης της μετανάστευσης και της διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των προσφύγων και των δικαιωμάτων των μεταναστών στο πλαίσιο των στόχων του παρόντος κανονισμού. Η ΕΟΚΕ δράττεται της ευκαιρίας για να υπενθυμίσει στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της την τήρηση των διεθνών τους υποχρεώσεων όσον αφορά τους μετανάστες.

2.2.13. Όπως συμβαίνει και με τη διαδικασία σχεδιασμού που αναφέρεται ανωτέρω, για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή του προτεινόμενου κανονισμού, η ΕΟΚΕ συνιστά την υιοθέτηση μιας προοπτικής ανά χώρα. Η ομαδοποίηση των δράσεων και των δεικτών ανά χώρα θα μπορούσε να συμβάλει στο να προσδιοριστούν συνέργειες και συμπληρωματικότητες —ή, αντιθέτως, να προβληθεί η έλλειψή τους—, και να αξιολογηθεί η ευθυγράμμισή τους με τους βασικούς στόχους της πολιτικής της ΕΕ.

2.2.14. Ως γενική αρχή, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεριμνήσει σε όλες τις περιπτώσεις ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις των ενδιαφερόμενων φορέων στις χώρες εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των οργάνων της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών αρχών, και ότι τους παρέχεται έγκαιρη πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες που τους επιτρέπουν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο κατά τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τις συναφείς διαδικασίες παρακολούθησης των προγραμμάτων.

2.2.15. Η ΕΟΚΕ επικριμάζει την εφαρμογή της αρχής της ανάληψης ευθύνης εκ μέρους των χωρών εταίρων και θεωρεί ότι η χρήση των συστημάτων που εφαρμόζονται στις χώρες εταίρους για την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών αποτελεί την ορθή προσέγγιση. Θα πρέπει να επισημανθεί, ωστόσο, ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνον εάν επικρατούν οι κατάλληλες συνθήκες και εάν υπάρχουν αξιόπιστες εγγυήσεις ως προς την αποτελεσματικότητα, την ακεραιότητα και την αμεροληψία των εν λόγω συστημάτων.

2.2.16. Όσον αφορά τον γεωγραφικό προγραμματισμό και τη θέσπιση ενός ειδικού, κατάλληλα προσαρμοσμένου πλαισίου για συνεργασία, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όχι μόνο να συνυπολογίσει τους εθνικούς δείκτες, αλλά και να επικεντρωθεί σε εδαφικά οριοθετημένες κοινότητες, οι οποίες κινδυνεύουν να αγνοηθούν. Συχνά, οι αγροτικές κοινότητες και οι κοινότητες που είναι απομακρυσμένες από τις μεγάλες πόλεις και τα αστικά κέντρα βρίσκονται σε εξαιρετικά επισφαλή και ευάλωτη κατάσταση. Θα πρέπει καταρχάς να καταστούν ορατές και να συνεκτιμηθούν στη διαδικασία σχεδιασμού.

2.2.17. Ο γεωγραφικός προγραμματισμός πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη την κατάσταση των μη εδαφικών κοινωνικών ομάδων και κοινοτήτων, που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα, όπως οι νέοι, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία και άλλες κατηγορίες του πληθυσμού.

2.3. Ιστορικό πλαίσιο της πρότασης — ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Συνεργασίας στον τομέα της Πυρηνικής Ασφάλειας

2.3.1. Σκοπός του νέου Ευρωπαϊκού Μηχανισμού στον τομέα της Πυρηνικής Ασφάλειας είναι η προώθηση της θέσπισης αποτελεσματικών και αποδοτικών προτύπων πυρηνικής ασφάλειας σε τρίτες χώρες, σύμφωνα με το άρθρο 206 της συνθήκης Ευρατόμ, με βάση την εμπειρία από τις δραστηριότητες στον τομέα της πυρηνικής ασφάλειας στο πλαίσιο της Κοινότητας Ευρατόμ.

2.3.2. Στόχος του παρόντος κανονισμού είναι να συμπληρώσει τις δραστηριότητες συνεργασίας στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας οι οποίες χρηματοδοτούνται δυνάμει του [κανονισμός NDICI], ιδίως για τη στήριξη της προώθησης υψηλού επιπέδου πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας από τις ακτινοβολίες, καθώς και της εφαρμογής αποτελεσματικών και αποδοτικών διασφαλίσεων όσον αφορά τα πυρηνικά υλικά σε τρίτες χώρες, με βάση τις δραστηριότητες εντός της Κοινότητας και σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί ιδίως:

- α) στην προώθηση αποτελεσματικής νοοτροπίας πυρηνικής ασφάλειας και στην εφαρμογή των υψηλότερων προτύπων πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας από τις ακτινοβολίες, καθώς και στη διαρκή βελτίωση της πυρηνικής ασφάλειας·
- β) στην υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωθέντων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, στον παροπλισμό και την αποκατάσταση πρώην πυρηνικών εγκαταστάσεων·
- γ) στη δημιουργία αποτελεσματικών και αποδοτικών συστημάτων διασφάλισης.

2.3.3. Οι χρηματοδοτούμενες δράσεις στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης θα είναι συνεπείς και συμπληρωματικές προς εκείνες που διεξάγονται στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας ο οποίος καλύπτει τις πυρηνικές δραστηριότητες, του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας, της απόφασης σχετικά με τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ), της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής για την ασφάλεια, καθώς και του προσφάτως προταθέντος Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη (*European Peace Facility*) ο οποίος δεν χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

2.3.4. Η πυρηνική βιομηχανία της ΕΕ δραστηριοποιείται σε μια παγκόσμια αγορά αξίας 3 τρισεκατομμυρίων ευρώ έως το 2050 και απασχολεί άμεσα μισό εκατομμύριο ανθρώπους. Λειτουργούν 129 πυρηνικοί αντιδραστήρες σε 14 κράτη μέλη, ενώ σε 10 από αυτά τα κράτη προγραμματίζονται νέοι αντιδραστήρες. Η ΕΕ διαθέτει τα πλέον προηγμένα νομικά δεσμευτικά πρότυπα για την πυρηνική ασφάλεια παγκοσμίως και οι ευρωπαϊκές εταιρείες συμμετέχουν ενεργά στην παγκόσμια παραγωγή πυρηνικών καυσίμων (Ανακοίνωση Τύπου της ΕΟΚΕ με τίτλο «*EESC urges the EU to adopt a more comprehensive nuclear strategy (PINC)*» [*Η ΕΟΚΕ προτρέπει την ΕΕ να υιοθετήσει μια πληρέστερη πυρηνική στρατηγική*], αριθ. 58/2016, 22/09/2016).

2.4. Ειδικές παρατηρήσεις

2.4.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση υπό μορφή κανονισμού, ώστε να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή, ο δεσμευτικός χαρακτήρας στο σύνολό της και η άμεση εφαρμογή της. Η Ένωση και η Κοινότητα είναι σε θέση, αλλά και υπεύθυνες, να συμπληρώνουν τις δραστηριότητες των κρατών μελών όταν πρόκειται για την αντιμετώπιση δυνητικά επικίνδυνων καταστάσεων ή για ιδιαίτερα δαπανηρές παρεμβάσεις. Όπως αναφέρεται στην παρούσα πρόταση, σε ορισμένους τομείς στους οποίους δεν δραστηριοποιούνται τα κράτη μέλη, η Ένωση και η Κοινότητα εξακολουθούν να αποτελούν τους βασικούς, και ενίοτε τους μόνους παράγοντες δράσης.

2.4.2. Μετά την πυρηνική καταστροφή της Φουκουσίμα, έγινε απολύτως σαφές ότι τα προβλήματα και οι κίνδυνοι από τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας είναι παγκόσμια. Η ΕΕ διαθέτει ένα μοναδικό προφίλ, γεγονός το οποίο την καθιστά έναν από τους κύριους υπεύθυνους και χαρισματικούς παράγοντες στην παγκόσμια προσπάθεια τόσο για πυρηνική ασφάλεια όσο και για τεχνολογίες καθαρής ενέργειας.

2.4.3. Δυστυχώς, η υπό εξέταση πρόταση δεν ασχολείται σε στρατηγικό και πολιτικό επίπεδο με το νόμιμο αίτημα εκ μέρους των πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών και του επιχειρηματικού τομέα για μακροπρόθεσμο σχεδιασμό όσον αφορά την πυρηνική ενέργεια. Δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει τους πόρους της για την αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων της πυρηνικής ενέργειας σε σχέση με τις αυξανόμενες ανησυχίες και τις ανάγκες για καθαρή και οικονομικά προσιτή ενέργεια στην ΕΕ και στον κόσμο.

2.4.4. Ο ρόλος του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (*International Atomic Energy Agency*) είναι καθοριστικός και ο οργανισμός θα πρέπει να αναλάβει την ευθύνη για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της έγκαιρης προειδοποίησης όσον αφορά την ανάπτυξη νέων σταθμών παραγωγής πυρηνικής ενέργειας παγκοσμίως. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεργαστεί πλήρως με τα παγκόσμια θεσμικά όργανα και τους παγκόσμιους οργανισμούς για την προώθηση της πυρηνικής ασφάλειας.

2.4.5. Η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει ενεργά τα υψηλότερα πρότυπα πυρηνικής ασφάλειας και να διασφαλίσει ότι οι πιο προηγμένες ευρωπαϊκές διαδικασίες, οι βέλτιστες πρακτικές και οι πλέον σύγχρονες τεχνολογίες προωθούνται σε παγκόσμιο επίπεδο, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια των σχεδιαζόμενων εγκαταστάσεων και αντιδραστήρων.

2.4.6. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι οι υφιστάμενες και οι σχεδιαζόμενες εγκαταστάσεις που βρίσκονται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Γειτονίας λειτουργούν με υψηλά πρότυπα διαφάνειας και ασφάλειας. Η ΕΟΚΕ καλεί όλα τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν τον στόχο αυτό και να αναδείξουν την πυρηνική ασφάλεια σε πρωταρχικό στόχο των διμερών και πολυμερών σχέσεων με τις χώρες εταίρους.

2.4.7. Η ΕΟΚΕ διατηρεί την άποψη ότι, στην πρότασή της για ένα ενδεικτικό πυρηνικό πρόγραμμα (*Programme Indicatif Nucléaire de la Communauté/PINC*) σχετικά με τους στόχους της πυρηνικής παραγωγής και τις επενδύσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν κατόρθωσε να εξετάσει διεξοδικά τα φλέγοντα ζητήματα της ανταγωνιστικότητας της πυρηνικής ενέργειας, της συμβολής της στην ασφάλεια του εφοδιασμού και στους στόχους για την κλιματική αλλαγή και τον άνθρακα, της ασφάλειάς της και, παράλληλα, τα ζητήματα διαφάνειας και προετοιμασίας για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ⁽²⁾.

2.4.8. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Επιτροπής να διασφαλιστεί συνεκτικότητα και συμπληρωματικότητα με τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας, μεταξύ άλλων με τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων στον πυρηνικό τομέα που είναι συμπληρωματικές των ευρύτερων στόχων του, κυρίως όσον αφορά τις ειρηνικές χρήσεις της πυρηνικής ενέργειας σύμφωνα με την πολιτική για την ανάπτυξη και τη διεθνή συνεργασία για την υγεία, τη γεωργία, τη βιομηχανία και τα κοινωνικά προγράμματα προς αντιμετώπιση των συνεπειών ενδεχόμενου πυρηνικού ατυχήματος. Ωστόσο, δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο ο διαθέσιμος προϋπολογισμός και οι θεσμοθετημένες ρυθμίσεις μπορούν να υλοποιήσουν την πρόθεση αυτή στην πράξη.

2.4.9. Λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές παγκόσμιες προκλήσεις που συνδέονται με την πυρηνική ενέργεια και την παρουσία μεγάλου αριθμού θέσεων πυρηνικής ενέργειας στη γειτονία της, η ΕΟΚΕ θεωρεί ουσιαστικά ανεπαρκές το προβλεπόμενο δημοσιονομικό κονδύλιο ύψους 300 εκατομμυρίων ευρώ σε τρέχουσες τιμές για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού για την περίοδο 2021-2027.

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

⁽²⁾ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, γνωμοδότηση με θέμα «Ενδεικτικό Πυρηνικό Πρόγραμμα», εισηγητής: Brian Curtis, υιοθετήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2016 (EE C 487 της 28.12.2016, σ. 104).